سنگینی بار معیشت اهالی ایلام بر جان آب‌وخاک

سپهرغرب، گروه استان‌ها: متکی بر مزیت آب‌وخاک، هنوز هم فعالیت‌های زیر بخش کشاورزی منبع معیشت و تأمین درآمد ۳۰ درصد از جمعیت استان ایلام در دو سوی کبیرکوه، از ایوان تا دهلران است.

گروهی مستشرق و باستان پژوه آمریکایی در ابتدای سده بیستم پس از بررسی جنوب استان ایلام، اعلام کردند محوطه باستانی موسیان دهلران در ردیف نخستین مناطقی است که بشر اولیه کشاورزی را در آن آغاز کرد.

به تعبیر دیگر، تپه‌های تاریخی موسیان مدرک مکانی تغییر زندگی انسانی از مرحله گردآوری خوراک به مرحله تولید خوراک است. توضیح دیگر اینکه مستند مرحله‌ای که بشر از کوه و شکار به زیر آمد تا کشاورزی و زندگی اجتماعی را آغاز کند در جنوب استان ایلام، دامنه کبیرکوه و دشت‌های دهلران و در تپه‌های تاریخی موسیان ثبت است.

بی‌گمان تنوع آب و هوایی منطقه، تفاوت اقلیمی، ارتفاع دشت حاصلخیز دهلران، کوهستان مرتفع و رویشگاهی دینارکوه و کبیرکوه که در کمترین فاصله کشاکش هم قرارگرفته‌اند در اعلام محوطه ماقبل تاریخ موسیان به‌عنوان ثبت این مرحله تکاملی بی‌تأثیر نبوده‌است.

اتکا بر مزیت آب‌وخاک هنوز هم فعالیت‌های زیر بخش کشاورزی منبع معیشت و تأمین درآمد ۳۰ درصد جمعیت استان ایلام در دو سوی کبیرکوه از ایوان تا دهلران است و این مسئله منحصر به دوره‌های گذشته نیست.

این در حالی است که بهره‌برداری بی‌رویه، رمق از جان همه منابع آبی و خاکی ایلام گرفته و تداوم بهره‌برداری در بخش کشاورزی، این استان مستعد توسعه بیشتر و درعین‌حال بهینه شدن رویه بهره‌برداری را با مشکل مواجه کرده‌است. همچنان که بهره‌برداران بخش کشاورزی نیازمند درآمد بیشتر و خواهان افزایش سهم از زیرساخت‌های رفاهی و توسعه هستند.

کشاورزی باوجود گشایش دیگر زمینه‌های فعالیت اقتصادی چون صنعت و خدمات و برخلاف محدودیت‌های آب و هوایی، همچنان منشأ درآمد و منبع تأمین معیشت اصلی شاغلان بخش غیردولتی استان ایلام است. هرچند در همه بخش‌ها آمارهای رسمی حکایت از بی‌رمقی آب‌وخاک به علت بهره‌برداری بی‌رویه دارد.

با رمق یا بی‌رمق، هم‌اکنون ۸۵ هزار نفر از جمعیت شاغل استان ۵۸۵ هزارنفری ایلام بهره‌بردار زیر بخش‌های کشاورزی هستند که از این تعداد ۵۴ هزار و ۹۳۲ نفر در حوزه کشاورزی سنتی و سه هزار و ۹۲۶ نیز در عرصه کشاورزی نوین فعالیت می‌کنند.

زارعان و باغداران استان ۸۰۰ هزار تن انواع محصولات زراعی استراتژیک چون گندم، ذرت و کلزا برداشت و عرضه می‌کنند. افزون بر این سالانه انواع صیفی و سبزی با مازاد ۱۷۵ هزار و ۷۱۹ تن محصولات غیراستراتژیک و محصولات باغی با مازاد ۱۱ هزار و ۶۰۲ تن در این استان تولید و برداشت می‌شود.

دامداری فراتر از معیشت

برخورداری از تنوع آب‌وهوایی بسیار خاص موجب رونق معیشت دامداری مبتنی بر کوچ‌رَوی از گذشته‌های دور تاریخ تا دهه‌های اخیر در استان ایلام شده به‌نحوی‌که دامداری مبتنی بر کوچ روی در استان فراتر از معیشت عمل کرده و فرم اجتماعی ایلیاتی را در منطقه شکل داده‌است.

دامداران این استان و در رأس آنان عشایر کوچ رو، سالانه ۱۷۵ هزار تن گوشت قرمز، مرغ، آبزیان و عسل به بازار عرضه می‌کنند.

در کنار عشایر کوچ رو، فعالیت واحدهای نیمه‌صنعتی و صنعتی پرورش دام نیز در این استان روبه رشد تلقی می‌شود چنانکه ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار رأس دام سبک و سنگین، ۶۱ واحد گاوداری صنعتی شیری با ۲ هزار و ۸۰۰ رأس، ۳۵۰ واحد گاوداری نیمه‌صنعتی شیری با سه هزار و ۹۰۰ رأس، ۱۷۰ واحد پرواربندی گوساله صنعتی با ۲۱ هزار رأس، ۵۹۴ واحد پرواربندی گوساله نیمه‌صنعتی با ۱۹ هزار و ۲۰۰ رأس و ۲۶ واحد پرواربندی بره با ظرفیت ۱۳ هزار رأس در استان ایلام فعال هستند.

علاوه بر این ظرفیت‌ها، این استان با تولید سالانه ۵۰ هزار تن گوشت مرغ و ۲۵ هزار تن گوشت قرمز در حوزه دامداری صنعتی نیز به‌عنوان یکی از قطب‌های تولید صنعتی فرآورده‌های دامی مطرح است.

همچنین ۳۸۶ واحد پرورش طیور با ظرفیت هفت میلیون قطعه مرغ و ۷۶ هزار کلنی با تولید ۷۰۰ تن عسل در سال از دیگر ظرفیت‌های زیر بخش کشاورزی این استان در کنار آبزی‌پروری است چنانکه از ۲۰۰ واحد پرورش ماهی سرد و گرم آبی در طول سال تا ۶ هزار و ۹۲۵ تن انواع ماهی استحصال می‌شود.

فاصله بالقوه و بالفعل

اما ظرفیت بخش کشاورزی ایلام فقط آنچه ذکر شد نیست و بین بالقوه تا بالفعل محصولات زراعی، باغی و دامی ایلام تفاوت و فاصله بسیار است.

از این رقم‌های درشت تولید و برداشت ۳۰ درصد بخش کشاورزی ایلام، نمی‌شود بالا بودن میزان درآمد و رفاه بهره‌برداران را نتیجه گرفت که گفته می‌شود متوسط درآمد آن‌ها ۳۰ درصد کمتر از میانگین کشوری است.

در طول دهه‌های اخیر کشاورزی و دام‌پروری استان ایلام با چالش‌ها و مشکلاتی مواجه بوده که موجب دلسردی و یأس کشاورزان و مهاجرت آن‌ها به مناطق شهری شده‌است.

در رأس این مشکلات پایینی روزافزون درآمد و نبود زمینه‌های شغلی برای جوانان روستایی که به علت دستیابی به تحصیل و یا هر عامل دیگر، به درآمد و معیشتی در سطح پدران خود رضا نمی‌دهند، کوچک شدن قطعات زراعی در انتقال نسلی و در کنار این‌ها تمرکز خدمات رفاهی و شغلی در شهرها موجب کاهش سالانه جمعیت روستایی و عشایر ایلام به‌عنوان قشر کشاورز و دامدار استان شده‌است.

درحالی‌که به‌طور عام و سنتی بهره‌برداران بخش کشاورزی ساکن مناطق روستایی هستند، نتیجه رشد و تمرکز رفاه و خدمات شهری به‌طور بدیهی باعث کاهش جمعیت روستاها و مهاجرت به شهر می‌شود هرچند که عمده آنان نه شهرنشین که حاشیه‌نشین با تمام مسائل و موارد خاص خود هستند.

افزون بر عوامل اجتماعی، مشکلات و رویدادهای طبیعی مانند خشک‌سالی، بارش‌های بی‌موقع و سیلاب گونه، پراکنش نامناسب بارش و از همه مهم‌تر کمبود منابع آبی و موارد دیگر عامل دلسرد شدن فعالان زیر بخش‌های کشاورزی استان ایلام است.

بر این مبنا است که دامداران و زارعان استان ایلام خواستار سهم بیشتری از سرانه‌های آموزشی، بهداشتی و زیربناهای اساسی هستند.

کاهش جمعیت روستایی

کاهش تعداد روستاها و جمعیت روستایی سبب کاهش تعداد بهره‌برداران زراعت و دامداری می‌شود چنانکه معنا و مقصد این مهاجرت بر همه معلوم است.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام در این راستا گفت: از مجموع یک هزار و ۶۰۰ روستای موجود و ثبت‌شده استان، تنها ۶۰۰ روستا دارای جمعیت ساکن و مشغول فعالیت‌های کشاورزی و دامداری هستند.

محمدتراب میری افزود: بیشتر جمعیت ساکن در روستاهای استان ایلام به دلیل بروز مشکلات مختلف، با کوچ به مناطق شهری فعالیت‌های کشاورزی و دام‌پروری را رها کرده‌اند که در صورت وجود زیرساخت‌های لازم در روستاها می‌توان کشاورزان را به مهاجرت معکوس از شهر به روستاها ترغیب کرد.

وی گفت: یکی از مهم‌ترین مشکلات روستاییان کمبود منابع آبی برای انجام فعالیت‌های کشت و کار و دام‌پروری است که بر بازدهی و فعالیت زیر بخش‌های کشاورزی تأثیر منفی گذاشته‌است.

میری یادآور شد: اما بااین‌وجود سازمان جهاد کشاورزی تمام تلاش خود را به کار بسته که به طرق مختلف و با اجرایی کردن طرح‌های گوناگون مشکل تأمین آب کشاورزان را مرتفع سازد.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام، احداث ۱۹ ایستگاه پمپاژ آب روستایی، طرح سامانه گرمسیری و احیای اراضی جنوب استان از آب سد کرخه را ازجمله پروژه‌های مهمی دانست که با تکمیل آن‌ها چهره کشاورزی استان در زیر بخش‌های زراعی و باغی متحول خواهد شد.

وی اظهار کرد: بخش بیشتری از کشاورزی استان در حوزه زراعت و باغی به‌صورت سنتی و قدیمی است که همین امر بازده محصولات کشاورزی استان را کاهش می‌دهد و یکی از سیاست‌های جهاد کشاورزی ایجاد تغییرات الگویی در بین کشاورزان برای اجرای طرح‌های نوین کشاورزی است.

میری با بیان اینکه وضعیت استان ایلام در زمینه کشاورزی و دام‌پروری در مقایسه با دیگر استان‌ها در رده متوسط کشوری قرار دارد، یادآور شد: استان ایلام دارای ظرفیت‌های مناسبی برای رشد و توسعه زیر بخش‌های کشاورزی است.

وی کمبود سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در حوزه کشاورزی، اعتبارات محدود، تکمیل نبودن پروژه‌های تأمین آب، کوچک بودن قطعات اراضی زراعی و باغی و کشاورزی سنتی را از مهم‌ترین مشکلات کشاورزی ایلام ذکر کرد.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام اظهار کرد: سازمان جهاد کشاورزی استان باوجود کمبود منابع مالی و اعتباری در سال‌های اخیر طرح‌های زیربنایی و زیرساختی خوبی را در نقاط مختلف روستای استان اجرا کرده یا در دست اجرا دارد.

عملکرد چهارساله دولت در بخش کشاورزی ایلام

کم انصافی است اگر به طرح‌ها، تلاش‌ها و نتیجه آن‌ها که باهدف توسعه بخش کشاورزی ایلام طی چند سال اخیر انجام گرفته‌است اشاره نشود چراکه در مدت فعالیت دولت تدبیر و امید (مرداد ۹۲ تا مرداد ۹۶) صنعت کشاورزی استان ایلام در بخش‌های مختلف از میزان رشد و توسعه قابل‌توجهی برخوردار شد.

کشاورزی استان ایلام در این چهار سال در بخش‌های اعطای تسهیلات برای اجرای طرح‌های نوین آبیاری، زراعت، دام، طیور، شیلات، آبزیان، باغبانی، مکانیزاسیون، آب‌وخاک، صنایع، ایجاد طرح‌های کلانی چون احیای اراضی دشت‌های دهلران و مهران از حوزه آبریز سد کرخه و سامانه گرمسیری رونق چشمگیری یافته‌است.

در حوزه پرداخت تسهیلات و اشتغال‌زایی در بخش کشاورزی از سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۵ بیش از ۳۷۱ میلیارد و ۷۲۵ میلیون ریال تسهیلات به متقاضیان بخش کشاورزی پرداخت شد و پنج هزار و ۲۴۰ نفر نیز در این حوزه مشغول بکار شدند.

در سال زراعی ۹۲ - ۹۱ سطح زیر کشت گندم به‌عنوان مهم‌ترین محصول زراعی استان، ۱۳۲ هزار و ۵۸۲ هکتار با میزان تولید ۱۸۴ هزار و ۸۲۷ تن بود اما در سال زراعی ۹۵ - ۹۴ با سطح زیر کشت ۱۱۸ هزار هکتار یعنی رشد منفی ۱۱ درصد به تولید ۳۰۰ هزار و ۸۳۰ تن گندم رسید.

میزان کشت و تولید محصولات صنعتی چون دانه‌های روغنی کلزا، ذرت، کنجد در اراضی کشاورزی استان در سال زراعی ۹۲ - ۹۱ چهار هزار و ۷۱۸ هکتار با میزان تولید ۱۴ هزار و ۵۲۷ اعلام‌شده که در سال زراعی ۹۵ - ۹۴ مقدار تولید این محصولات به ۲۷ هزار و ۱۹۷ رسید.

در این چهار سال شاخص رشد سطح باغات شش درصد و تولید محصولات باغی ۱۲ درصد افزایش یافت.

در سال ۹۲ میزان تولید گوشت قرمز ۲۵ هزار تن و در سال ۹۵ به ۲۶ هزار و ۲۶ تن و تولید گوشت مرغ در سال ۹۲ مقدار ۴۲ هزار و ۵۱۷ تن بود که در سال گذشته این میزان به ۵۱ هزار و ۵۰۰ تن رسید.

آب‌وخاک مزیت رقابتی ایلام

همچنین ازنظر اقلیمی مناطق سه‌گانه سردسیری، گرمسیری و معتدل را در استان ایلام می‌توان مشاهده کرد، مناطق کوهستانی شمال و شمال غربی استان نسبتاً سردسیر با ۵۰۰ میلی‌متر میزان متوسط بارندگی و مناطق غربی و جنوب غربی استان گرمسیر بوده و حداکثر میزان بارندگی حدود ۲۰۰ میلی‌متر در سال است.

۱۵ رودخانه دائمی با آورد سالیانه ۵ /۴ میلیارد مترمکعب در استان ایلام جاری است که عمده‌ترین آن‌ها رودخانه‌های سیمره، کنگیر، گدار خوش، کنجانچم، چنگوله، میمه، دویرج و چرداول هستند.

۸۸ درصد مساحت استان ایلام را منابع ملی و عرصه‌های طبیعی شامل ۶۴۱ هزار هکتار جنگل و یک‌میلیون و ۱۱۲ هزار هکتار مراتع و بیابان تشکیل می‌دهد.

خلاصه آنکه ۵,۴ درصد جنگل‌ها و یک درصد مراتع کشور و همچنین ۹ درصد جنگل‌ها و ۶ درصد مراتع زاگرس در استان محروم ایلام قرار دارد.

معاون اجتماعی نیروی انتظامی کشور:

۵۰ درصد ترددهای اربعین تاکنون از مرز مهران بوده‌است

سپهرغرب، گروه استان‌ها: معاون اجتماعی نیروی انتظامی کشور گفت: ۵۰ درصد ترددهای اربعین تاکنون از مرز مهران انجام شده‌است.

سردار سعید منتظر المهدی روز گذشته در بازدید از مرز مهران، اظهار کرد: نیروی انتظامی با تمام توان و در بخش‌های مختلف از پلیس امنیت، گذرنامه، راهنمایی و رانندگی، پلیس‌راه، یگان ویژه و سایر بخش‌ها در مرزهای چهارگانه حضوری فعال دارد.

وی گفت: تاکنون بیش از ۳۰۰ هزار زائر از مرزهای اعلام‌شده خارج‌شده‌اند که ۵۰ درصد از این میزان سهم مرز مهران بوده‌است.

منتظر المهدی با اشاره به اینکه خوشبختانه امسال اقدامات خوبی در مرز مهران صورت گرفته، گفت: تعداد گیت‌های خروج در این مرز افزایش‌یافته و همین باعث تسهیل در تردد زائران شده‌است.

وی افزود: تقاضای ما از مردم این است که حتماً با ویزا و گذرنامه به مرز مهران مراجعه کنند تا رفت‌وآمد زائران به‌صورت آرام و روان صورت گیرد.

معاون اجتماعی ناجا تصریح کرد: توصیه دیگر زائران این است که سفر خود را به‌روزهای آخر موکول نکنند و در همین روزها نسبت به تردد اقدام کنند.

مدیر شرکت فرآورده‌های نفتی منطقه کردستان خبر داد:

افزایش ۱۲۸ درصدی واریزی به خزانه دولت از فروش مرزی منطقه کردستان

سپهرغرب، گروه استان‌ها: مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه کردستان از افزایش ۱۲۸ درصدی واریزی به خزانه دولت از فروش مرزی منطقه کردستان خبر داد.

فریدون یاسمی روز گذشته در دیدار با فرماندار شهرستان مریوان، اظهار کرد: در شش‌ماهه نخست سال ۹۶ بیش از ۲۳۸ میلیارد ریال از طریق فروش مرزی در جایگاه‌های باشماق مریوان و سیرانبند بانه به خزانه دولت واریز شده که این میزان نسبت به مدت مشابه سال قبل با افزایش چشمگیر ۱۲۸ درصدی همراه بوده‌است.

وی با تشریح عملکرد شرکت در این ناحیه به اقدامات اجراشده در راستای تسهیل و توسعه صادرات در بازارچه‌های مرزی استان اشاره کرد و افزود: در راستای روان‌سازی عملیات کنترل و فروش فرآورده در پایانه‌های مرزی باشماق و سیرانبند، هماهنگی و اقدامات سخت‌افزاری لازم برای اندازه‌گیری دیجیتال میزان موجودی نفت‌گاز باک کامیون‌ها صورت پذیرفت و کنترل موجودی کلیه کامیون‌ها به‌صورت سامانه‌ای و الکترونیکی انجام می‌شود.

یاسمی خاطرنشان کرد: این مهم با استفاده از راه‌اندازی سیستم نرم‌افزاری BSS و اجرای الکترونیکی پایش و کنترل موجودی باک کامیون‌ها انجام شده‌است.

مدیر شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه کردستان به مزایای اجرای طرح کنترل فروش مرزی پرداخت و گفت: جمع‌آوری دلالان سوخت، جلوگیری از عرضه خارج از شبکه نفت گاز و جلوگیری از سو استفاده احتمالی ازجمله مزایای این طرح است.

وی نظارت بیشتر، درآمدزایی دولت، صرفه‌جویی در سوخت، تسریع در امور و کنترل کامیون‌های ترانزیتی را ازجمله دیگر مزایای اجرای طرح کنترل فروش مرزی برشمرد.

یاسمنی با اشاره به نصب دو باب جایگاه سیار در مرز باشماق و یک باب جایگاه در مرز سیرانبند بانه برای ارائه خدمات به کامیون‌های ترانزیتی و ترانشیپی، اضافه کرد: اقدامات لازم نیز برای استفاده از این سیستم و پایش الکترونیکی برای خودروهای ترانشیپی (کامیون‌های وردی به کشور از اقلیم کردستان عراق) نیز انجام گرفته‌است.

مبلمان شهری سنندج عاری از فرهنگ و هویت منطقه است

سپهرغرب، گروه استان‌ها: کارشناس ارشد طراحی شهری و استاد دانشگاه کردستان، با اشاره به وضعیت کنونی مبلمان شهری سنندج، گفت: در این شهر مبلمان‌های صنعتی که با روح فضا، فرهنگ و هویت شهر ارتباطی نداشته و بعضاً حتی در تضاد و تقابل با آن فضاها هستند، به‌وفور به چشم می‌خورد و اغلب اثری از فرهنگ و هویت منطقه در آن‌ها دیده نمی‌شود.

برخلاف تصور عموم، مبلمان شهری صرفاً شامل اثاثیه نشیمن در فضای شهری نیست و هر آنچه حضور و فعالیت در فضای شهری را تسهیل کند، مبلمان شهری است.

از چراغ‌های روشنایی تا چراغ راهنمایی، از سطل‌های زباله تا تیرهای برق، تلفن‌های عمومی و صندوق‌های پست و صدقات همگی جزئی از مبلمان شهری هستند بنابراین زمانی که در مورد مبلمان شهری صحبت می‌شود با طیف وسیعی از تجهیزات و تسهیلات فضای شهری سروکار داریم.

در ادامه این گزارش نگاهی کلی به وضعیت کنونی مبلمان شهری سنندج از زبان یکی از اساتید دانشگاه کردستان مطرح شده‌است که باهم می‌خوانیم.

محمد بشیر رباطی با بیان اینکه بر اساس یک دسته‌بندی مبلمان‌های شهری را می‌توان در دو گونه مبلمان‌های کاربردی (Functional) و مبلمان‌های مفهومی (Conceptual) بررسی کرد، گفت: مبلمان‌های کاربردی شامل مواردی است که جنبه عملکردی آن‌ها بر سایر جنبه‌ها برتری دارد اما در مبلمان‌های مفهومی جنبه زیبایی شناسانه و هویتی مزیت دارد.

وی اظهار کرد: یکی از پیامدهای انقلاب صنعتی، همین تقلید و کپی‌برداری، عدم توجه به زمینه در طراحی و ساخت تجهیزات و آثار ازجمله مبلمان‌ها و تجهیزات شهری است، به‌طوری‌که امروزه تعداد معدودی از شرکت‌های تولیدی، طرح‌های مشخصی را به مصرف‌کننده (در اینجا، شهر و فضای شهری) تحمیل می‌کنند.

این استاد دانشگاه افزود:: از سوی دیگر قطعاً مزیت اقتصادی استفاده از تولیدات صنعتی و هزینه سرسام‌آور تولید انحصاری و صدالبته تعدد و تنوع این مبلمان‌ها در شهر، مسؤولان شهرها را وادار به استفاده از این طرح‌های مشابه صنعتی کرده‌است هرچند حتی در مورد همین مبلمان‌ها نیز می‌توان با تمهیداتی (نظیر رنگ و موقعیت استقرار مناسب)، کیفیت بصری مناسب‌تری ایجاد کرد.

رباطی با اشاره به وضعیت کنونی مبلمان شهری سنندج اظهار کرد: در این شهر، مبلمان‌های صنعتی که با روح فضا، فرهنگ و هویت شهر ارتباطی نداشته و بعضاً حتی در تضاد و تقابل با آن فضاها هستند، به‌وفور به چشم می‌خورد.

وی افزود: در این راستا می‌توان به چراغ‌های روشنایی مدرن و نامناسب در مسیرها، میدان‌ها و چراغ‌های نامأنوس پارک‌ها که با تقلید از طرح‌های اروپایی خودنمایی کرده و اثری از هویت و فرهنگ کُرد در آن‌ها مشاهده نمی‌شود، اشاره کرد.

این استاد دانشگاه بیان کرد: تلفن‌های عمومی، سطل‌های زباله، صندوق‌های مختلف و مبلمان‌های دیگر نیز عموماً تنوع محدودی داشته و اغلب اثری از فرهنگ و هویت منطقه در آن‌ها دیده نمی‌شود.

وی، با اعلام اینکه طی سالیان اخیر اتفاقات مناسبی در مورد مبلمان‌های شهری افتاده که می‌تواند آغازی بر ارتقای کمی و کیفی آن باشد، تصریح کرد: یک مثال در این زمینه پارک شاهو در سنندج است که اخیراً افتتاح شد و طراحی‌های نسبتاً مناسبی در آن به چشم می‌خورد. صدالبته هنوز راه طولانی تا توسعه و هماهنگی مبلمان‌ها با فرهنگ و هویت بومی داریم اما اتفاقات این‌چنینی می‌تواند آغازی بر این جریان باشد.

رباطی بیان کرد: دسته دیگر از مبلمان‌های کاربردی، نیمکت‌های نشیمن در فضاهای شهری است که برخلاف انواع دیگر تنوع قابل‌توجهی دارد، در این میان پارک‌ها با نیمکت‌های خطی، دوار و یا با فرم‌های خاص منتظم و نامنتظم بیشترین بهره را از این تنوع طراحی برده‌اند و حتی گاهی برای هر پارک نوع خاصی از نیمکت‌ها طراحی می‌شود که با یک بررسی اجمالی در پارک‌های سنندج می‌توان به این موضوع پی برد.

وی گفت: در سایر فضاهای شهری نظیر خیابان‌ها کمتر شاهد حضور نشیمن‌های مناسب هستیم. باوجود اینکه گاهی اوقات خیابان را محل عبور دانسته و مناسب حضور نمی‌دانند، اما در نقاط خاصی بایستی با ایجاد گشودگی‌ها، فضای مکثی ایجاد کرده و مبلمان‌های متناسب با این مکث را نیز مستقر کرد که گشودگی ورودی پاساژ کردستان نیز باوجود کاستی‌ها می‌تواند مثال خوبی در این زمینه باشد.

این استاد دانشگاه ادامه داد: نکته دیگر در این زمینه اینکه برخی از مبلمان‌ها نظیر صندوق‌های صدقات و پست، نشان خاصی دارند و باید از آن تبعیت کنند که در مورد آن‌ها نیز می‌توان با پیشنهادهایی نظیر ایجاد تغییرات در طراحی با حفظ ساختار و یا ترکیب آن‌ها با سایر مبلمان‌ها، شرایط مطلوب‌تری را در فضای شهری سنندج رقم زد.

وی افزود: مکان‌یابی و موقعیت استقرار مبلمان‌های کاربردی از دیگر موارد قابل‌توجه است که گاهی علاوه بر مخدوش کردن مطلوبیت بصری فضای شهری، مشکلاتی در کارکرد فضا و فعالیت شهروندان ایجاد می‌کند که حتماً همه ما در فضاهای شهری با این موانع برخورد کرده‌ایم.

رباطی بیان کرد: از دیگر مسائل مرتبط با مبلمان‌های کاربردی، کمیت و کیفیت آن‌هاست که عناصر نورپردازی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مبلمان‌های شهری موردبحث قرار می‌گیرد.

نورپردازی؛ حلقه مفقوده مبلمان شهری سنندج

وی با بیان اینکه متأسفانه نورپردازی نیز همانند بسیاری از جنبه‌های دیگر زندگی شهری در خدمت اتومبیل‌ها قرارگرفته و عابران پیاده کمتر موردتوجه هستند، عنوان کرد: در این زمینه و بر اساس استانداردها، باید نور مناسب با فاصله و شدت مشخص در فضاهای شهری برای حضور و فعالیت عابر پیاده وجود داشته باشد، درحالی‌که امروزه حتی مراکز اصلی شهر سنندج نیز از این موهبت بی‌بهره هستند و تجهیزات نورپردازی صرفاً فضای خیابان را پوشش داده و باریکه‌های نوری که از ارتفاع زیاد و انبوه درختان می‌گذرد، فضای پیاده‌رو را از تاریکی مطلق نجات می‌دهد.

این استاد دانشگاه گفت: این تاریکی نسبی به‌ویژه پس از تعطیلی کاربری‌های تجاری، در بسیاری از فضاهای شهر موجب بروز حس ناامنی در شهروندان و به‌تبع آن عدم حضور فعال آن‌ها در فضای شهری برای ساعت‌های بیشتری از شب شده، تاجاییکه فعالیت‌های اجتماعی و اختیاری در فضاهای شهری محدود به ۴ تا ۵ ساعت از شبانه‌روز می‌شود.

وی تصریح کرد: این در حالی است که توسعه کمی و کیفی مبلمان‌های نورپردازی (کاربردی و مفهومی) می‌تواند منجر به حضور و بهره بیشتر شهروندان از فضای شهری شود.

رباطی عنوان کرد: در این زمینه نظریه‌هایی ازجمله حیات شبانه و شهر ۲۴ ساعته وجود دارد که نخستین اصل آن‌ها همین نورپردازی مناسب برای عابران پیاده است؛ صدالبته حضور پذیری فضاهای شهری برای عابران پیاده مستلزم شرایط دیگری نیز هست که در این مجال نمی‌گنجد.

این استاد دانشگاه در ادامه سخنان خود با اشاره به تعریف «مبلمان‌های مفهومی»، گفت: این مبلمان‌ها عموماً به شکل انحصاری و توسط هنرمندان ساخته‌شده و در برخی موارد آن‌ها را در زمره آثار هنری نیز قرار می‌دهند.

وی اظهار کرد: مبلمان‌های مفهومی برخلاف مبلمان‌های کاربردی که در هرجایی قابل‌استفاده هستند، تقریباً همیشه برای یک فضای مشخص ساخته‌شده و باید نمایانگر هویت، فرهنگ و توسعه یک شهر باشند.

رباطی بیان کرد: میدان‌های مهم در مراکز اصلی و ورودی شهر، نقاط عطف و شاخص در فضاهای مهم شهری، پارک‌ها و فضاهای تاریخی، مستعد استفاده از مبلمان‌های مفهومی هستند.

افزایش آثار هنری، از ضروریات ارتقای کیفیت فضایی شهر سنندج است

وی با بیان اینکه این مبلمان‌ها می‌توانند یک اتفاق تاریخی را روایت و یا صرفاً به‌عنوان یک اثر هنری جاذب جمعیت عمل کنند، بیانگر یک مفهوم بوده و یا پیامی را به مخاطب خود عرضه دارند، خاطرنشان کرد: خوشبختانه شرایط شهر سنندج به لطف حضور اساتید برجسته در این زمینه مطلوب است و آثار فاخری در شهر چشم را نوازش می‌دهد، هرچند حضور روزافزون این آثار در فضاهای شهری از ضروریات ارتقای کیفیت‌های فضایی شهر سنندج است.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: از مزایای دیگر این آثار اینکه رخوت، یکنواختی و حتی در مواردی آشفتگی فضای شهری را به‌طور مثبتی تحت تأثیر قرار می‌دهند؛ یک مثال بارز در این زمینه میدان آزادی شهر سنندج است، ساختمان‌های پیرامونی این میدان که هر یک به دنبال تحمیل خود به فضا بوده و با ارتفاع بلند و ساختار ناهماهنگ خود چهره میدان را مخدوش کرده‌اند، در پسِ مجسمه فوق‌العاده‌ای که در ترکیب با عناصر دیگر، یک کل یکپارچه را شکل داده، گم می‌شوند و این مجموعه ارزشمند تأثیر بسزایی در بهبود منظر میدان داشته‌است.

زیبایی فضاهای شهری، موردتوجه برنامه‌های فرادست سنندج قرار نگرفته‌است

وی تهیه طرح ارتقای منظر شبانه در شهر سنندج با رویکرد ارتقای کیفی زیست‌محیطی، تدوین و اجرای دستورالعمل ساماندهی تابلوهای اماکن غیرمسکونی، برگزاری نمایشگاه‌های محلی در اماکن عمومی محله همچون مساجد و سرای محلات با موضوع کیفیت سیما و منظر و زیبایی محله، انجام مسابقات ایده‌یابی از شهروندان در خصوص اصول زیباشناختی طرح‌های مدنظر در محله یا در حوزه بلافصل سکونتشان در قالب یک رقابت جمعی را از دیگر برنامه‌های این سازمان برای ارتقای کیفیت زیبایی شهر سنندج اعلم کرد.

مبلمان شهری باید زیبایی بصری محیط را به دنبال داشته باشد

مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری سنندج، خاطرنشان کرد: خدمات شهری و عناصر آن باید دارای چیدمانی باشد که علاوه بر کاربری و خدمات‌رسانی مناسب، آرامش روحی و روانی ساکنان را نیز فراهم کند.

وی در پایان با بیان اینکه مبلمان شهری باید زیبایی بصری محیط را به دنبال داشته باشد، یادآور شد: برای داشتن مبلمان و خدمات شهری خوب می‌توان با سلیقه و طراحی صحیح، هنرمندانه از امکانات و مصالح بومی بهره لازم را برد.

در پایان این گزارش باید گفت که طی سالیان اخیر، قدم‌های مناسبی در راستای ارتقای کیفی فضای شهری در سنندج برداشته‌شده که این مهم نیازمند همت بیشتر مسؤولان و استفاده از نیروهای متخصص در زمینه‌های مرتبط در راستای رشد و شکوفایی شهر و بهره بیشتر از فرهنگ غنی کُرد و هویت این منطقه است.